

สัมมนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ครั้งที่ 2 ประจำปี 2554 2012 年 3 月の日本語教育セミナーは…?

สวัสดิ์ดีค่ะทุกท่าน วันนี้จะขอเริ่มต้นด้วยการทายปัญหาสักหน่อยนะคะ ดูรูปข้างล่างนี้ แล้วลองนึกจินตนาการดูนะคะว่าคนที่อยู่ในรูปเป็นคนแบบไหน พอจะเดาอะไรได้บ้างคะ

みなさん、こんにちは。今日はちょっとクイズから始めてみたいと思います。下の写真をご覧ください。写真を手がかりに、この方がどんな人か、ちょっと想像してみましよう…。どんなことが予測できますか？

จากรูป สวมแว่นอยู่ ก็น่าจะสายตาสั้นดี อายุอานามน่าจะราวสัก 30 กว่าๆ จับแมลงอยู่แถวหนองน้ำ ดูท่าทางกำลังดีอกดีใจ คงมีความเป็นเด็กซ่อนอยู่ในใจแน่เลย

メガネをかけているので、たぶん目がよくないですね。年齢は…30代くらいでしょうか。水辺で虫を捕まえて、うれしそうな様子です。少年のような心を持った方に違いありません。

จันตุอีกรูปหนึ่งนะคะ เป็นรูปของคนๆ เดียวกัน

では、もう1枚、同じ方の写真です。

แต่เอ๊ะ คราวนี้ถ่ายกับเด็กผู้หญิงหน้าตาน่ารัก อาจจะเป็นลูกสาวก็ได้ สิ่งที่เรียงอยู่ในจานดูเหมือนจะเป็นเกี้ยวซ่า เอ หรือว่าเป็นคนขายเกี้ยวซ่านะ แต่ว่าดูจากสถานที่ก็ไม่ใช่อร้าน ดูเหมือนจะเป็นบ้าน คงจะจัดปาร์ตี้เกี้ยวซ่ากันในครอบครัวละสิท่า ดูแล้วรู้เลยว่า เป็นครอบครัวที่อบอุ่น

あ、今度はかわいらしい女の子と写っています。お嬢さんでしょうか。お皿に並んでいるのは、餃子のようですね。もしかして、餃子屋さんなののでしょうか？でもここは店ではなく、どうやらお家のようなですね。家族で餃子パーティなんて、とても仲の良いご家庭だということが分かります。

จากรูปสองใบนี้ เราเดาอะไรต่อมิอะไรไปล่วงหน้าแล้ว ปกติเรามักจะไม่ค่อยรู้ตัวว่าเราใช้ความสามารถในเรื่องการ “เดาหรือคาดการณ์ล่วงหน้า” เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น ในชั่วโมงเรียน เมื่อมีนักเรียนยกมือขึ้น เราก็เดาว่านักเรียนคนอยากไปห้องน้ำแน่เลย ตอนที่คุยอยู่กับใคร เราก็จะฟังโดยดูสีหน้า

さて、今、2枚の写真をもとに、色々なことを予測してみました。私たちは普段、あまり意識していませんが、様々なとに、このような「予測」の力を使っています。例えば、授業中に学生が手を挙げたら、きっとトイレに行きたいのだろうと考えるでしょう。誰かと話す時は、現在の状

สารบัญ / 目次			
สัมมนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ครั้งที่ 2 ประจำปี 2554 2012年3月の日本語教育セミナーは…?	1	มุมภาษาญี่ปุ่น : แนวคิดเรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเองกับคันจิ 日本語コーナー : 自律学習と漢字	6
แนะนำคอร์สภาษาญี่ปุ่นสำหรับบุคคลทั่วไป (ตอนที่ 2) 国際交流基金/バンコク日本文化センター・一般講座(第2回)	4	มีอะไรบอกเพื่อน みうらくんの耳寄り情報コーナー	9
โครงการอบรมครูเพื่อสอนภาษาญี่ปุ่นในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา รุ่นที่ 15	5	แนะนำสื่อการสอน 教材紹介	12

ท่าทางของคู่สนทนา และคาดการณ์เนื้อหาที่จะคุยไปด้วย เป็นอย่างนั้นหรือเปล่าคะ ระหว่างที่สนทนา ถ้าได้ยินคำสนทนา 「でも…」 ก็พอจะเดาได้ว่าสิ่งที่จะพูดต่อไปจะขัดแย้งกับสิ่งที่กล่าวมา ความสามารถในการ “เดาหรือคาดการณ์ล่วงหน้า” นี้ ถ้านำมาใช้กับภาษาต่างประเทศก็อาจทำให้การสื่อสารนั้นสะดวกงายยิ่งขึ้น

เกริ่นมาเสียยืดยาว จะขอสรุปเลยนะค่ะว่า ผู้ที่เห็นอยู่ในรูปนี้ไม่ใช่ทั้งนักชีววิทยาและคนขายกล้วยซ่า แต่เป็นอาจารย์ Ishiguro ซึ่งประจำอยู่ที่ Center for Global Education แห่งมหาวิทยาลัย Hitotsubashi อาจารย์ Ishiguro กำลังวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “การเดาหรือการคาดการณ์ล่วงหน้า” และจะมาเป็นวิทยากรบรรยายในการสัมมนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นที่จะจัดขึ้นในเดือนมีนาคม ปี 2555 ค่ะ อาจารย์ได้ทำการวิจัยและทดลองเกี่ยวกับ “การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ทักษะการเดา ” โดยเน้นไปที่การเรียนการสอนเรียงความและการอ่าน เรามาถามอาจารย์กันว่า “การเดาหรือการคาดการณ์ล่วงหน้า” นั้นคืออะไร

.....

การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ทักษะการเดาให้เป็นประโยชน์

Kei ISHIGURO

Center for Global Education มหาวิทยาลัย Hitotsubashi

ในการสื่อสารจะอาศัยคำพูดเพียงอย่างเดียวไม่ได้ เมื่อผู้คนเจอกัน จะสื่อความรู้สึกถึงกันและกันด้วยคำพูดสั้นๆ ซึ่งในนั้นมีข้อมูลที่จะสื่อกันได้เพียงเล็กน้อย แต่การใช้ข้อมูลเล็กน้อยก็ทำให้การสื่อสารเกิดขึ้นแล้ว

บทสนทนาที่ใช้ภาษาถิ่นอีสานของญี่ปุ่นที่รู้จักกันดีคือ 「どさ?」「ゆさ。」ซึ่งมีความหมายว่า “จะไปไหน” “ไปร้านโอฟูโระ” การสื่อสารกันได้ด้วยคำพูดสั้นๆ เท่านั้น ทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องมหัศจรรย์ แต่ขณะเดียวกันก็รู้สึกไม่แน่ใจอยู่บ้างว่า ทำไมจึงสามารถสื่อสารกันได้ด้วยคำพูดเพียงสั้นๆ เท่านั้น

การที่สื่อสารกันได้ส่วนหนึ่งคงมาจากการใช้บริบท เราแบ่งบริบทอย่างกว้างๆ ได้ 2 ส่วน ส่วนแรกคือบริบททางภาษาที่มีการพูดคุยร่วมกันมาก่อนหน้านี้ บริบทส่วนที่สองคือสถานการณ์ที่อยู่ ณ ที่นั้นร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่น คำพูดที่ว่า 「うん、忙しい。」 “ใช่ งานยุ่ง” หากมีบริบททางภาษาว่า 「最近どう?」 “หมูนี้น่าสนใจ” ก็จะสามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องรู้สียง หรือคำพูดที่ว่า 「本読んで」 หากเป็นสถานการณ์ที่พ่อแม่ลูกอยู่บนเตียงก่อนที่จะเข้านอน ก็จะทำให้ “ความหมาย” อย่างหนึ่ง แต่ถ้าเป็นคำพูดของครูกับนักเรียนในห้องเรียนภาษาญี่ปุ่น 「本読んで」 ก็คงจะมีความหมายแตกต่างออกไป

กล่าวคือ คนสามารถสื่อสารกันได้โดยใช้คำพูดซึ่งมีข้อมูลที่จะสื่อสารกันในปริมาณที่น้อยมาก มาผนวกเข้ากับบริบทและการคาดคะเนเพื่อขยายความ แต่การที่มีข้อมูลที่จะสื่อสารกันในปริมาณมากก็ลำบากเหมือนกัน หน่วยความจำในสมองมนุษย์ มีความเร็วในการรับเข้า ทั้งยังรับได้ในปริมาณที่น้อยไม่เหมาะที่จะใช้จัดการข้อมูลในปริมาณมาก ในขณะเดียวกัน การพูดสื่อสารก็จะต้องพูดภายในเวลาที่จำกัด พูดและฟังในระดับที่ค่อนข้างเร็ว แล้วคนจัดการหรือรับมือกับสิ่งเหล่านั้นอย่างไร

กุญแจสำคัญคือ การใช้หลักการเดาหรือการคาดการณ์ล่วงหน้าการเดาหรือการคาดการณ์ล่วงหน้านั้นคือกลไกการทำงานที่ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในโลกของความเป็นจริงโดยอาศัยระบบการทำงานบางอย่างในสมอง ในกรณีของคำพูด เราจะคาดการณ์สิ่งที่ผู้พูดจะพูดไว้ก่อนล่วงหน้าและตัดข้อมูลในส่วนที่ไม่ค่อยจะมีประโยชน์เพื่อลดปริมาณข้อมูลก็จะทำให้ฟังโดยมีการคัดข้อมูลจากผู้พูดได้พูดไว้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ใช่แค่การฟังเท่านั้น เมื่อถึงคราวที่ตนเองพูด ก็ยังสามารถทำให้การพูดของตนนั้นราบรื่นขึ้นด้วย

อย่างเช่นในสถานการณ์การต่อรองทางธุรกิจ หากมีการกล่าวว่า 「たしかに御社に厳しい事情があることは理解できるのですが」 “เข้าใจดีว่าทางบริษัทคุณมีข้อจำกัดอยู่ แต่...” เราจะสามารถเดาได้ว่าเนื้อหาที่จะตามมาคือมีบางจุดที่ทางบริษัทที่เราเจรจาอยู่ยอมรับไม่ได้ นอกจากนี้ สำหรับทางฝ่าย

況や相手の表情、話し方などか

ら、どんな話になりそうかを想像して聞いていませんか。会話の途中で、「でも…」という接続詞を聞き取ったら、前の話とは違う展開になることが予測できます。こういった「予測の力」を、外国語でもうまく使うことができれば、コミュニケーションはもっと楽にできるかもしれません。

前置きが長くなってしまいました。そろそろ種明かしをしましょう。この写真に写っている方は、生物学者でも、餃子屋さんでもありません。実は「予測」について研究していらっしゃる、一橋大学国際教育センターの石黒先生です。2012年3月の日本語教育セミナーに、講師として来て頂くことになりました。先生は、作文教育、読解教育を中心に、「予測を生かした日本語教育」を実践していらっしゃいます。では、「予測」とはどのようなものなのか、先生に伺いたいと思います。

.....

予測を生かした日本語の授業

一橋大学 国際教育センター

石黒圭

言葉は頼りないものです。人と人が出会ったとき、ほんの短い言葉を使って、たがいに気持ちを伝えあいますが、そこに込められた情報量はとても小さなものです。しかし、その小さな情報量をめぐって確実にコミュニケーションが成立します。

東北弁の有名な会話に「どさ?」「ゆさ。」があります。「どこ行くの?」「風呂屋だよ。」という意味です。これだけで伝わるなんて、なんだか神秘的な感じもしますが、少々不安な気もします。いったいなぜ、ほんの短い言葉だけでコミュニケーションが成立するのでしょうか。

一つは文脈を活用しているということでしょう。文脈と言っても大きく分けて二つあります。一つは、それまでに語られ、たがいに共有されている言語文脈、もう一つは、同じ場所において、その場でたがいに共有されている状況です。たとえば、「うん、忙しい。」という発話は「最近どう?」という言語文脈があれば、唐突感なく理解できますし、「本読んで」という発話は親と子がふとんに入り、寝る直前だという状況のなかで「意味」を帯びてきます。これは、日本語教育の教室で教師が学習者にたいして語りかけた「本読んで」とは、ずいぶん「意味」が違うでしょう。

つまり、言葉そのものの持つほんの小さな情報量を、文脈と推論を使って情報量を増幅しているために、人と人とはコミュニケーションがおこなえるようになっていくわけです。

しかし、情報量が多いのもじつは困りものです。人間の頭のなかのメモリーは速度も遅く、容量も小さいものです。膨大な情報量を扱うのには向いていません。一方で、言葉は限られた時間、それもかなりのスピードで話したり聞いたりすることが求められます。人はそれにたいしてどのように対処しているのでしょうか。

そこでカギになるのは予測という概念です。予測というのは、頭のなかにある、ある種の枠組みを使って、現実世界への対処の効率を上げるメカニズムのことです。言葉の場合でいえば、話し手の言いそうなことへの見当をあらかじめつけておくことで、役に立ちそうもない情報を削除し、情報量を減らしておくのです。そうすることで、話し手の現実の発話にたいする処理効率が上がりますし、聞くだけでなく、つぎに自分が話す番にもスムーズに移行できるようになります。

たとえば、ビジネスの交渉の場面で「たしかに御社に厳しい事情があることは理解できるのですが」と切りだされた場合、先方の会社にも譲れない事情があるという内容がつぎに来ることは予測できますし、また、こちらとしても、そうした先方の具体的な事情を聞きながら、それ

เราเองก็จะมีเวลาเตรียมตัวที่จะพูดตอบโต้ได้ดีขึ้นหรือคิดหาจุดอ่อนของข้อ
ระหว่างที่ฟังรายละเอียดของอีกฝ่าย แต่ถ้าไล่ตามไม่ทัน ก็คงจะต้องยอมตาม
ที่อีกฝ่ายพูดเท่านั้น ซึ่งอาจทำให้ในการเจรจาต่อรองที่สำคัญกลักลายเป็น
การที่ต้องยอมจำนนตามคำเรียกร้องของอีกฝ่าย

จากผลงานวิจัยก่อนหน้านี้ ทำให้ทราบว่าการทำงานในสมองที่ช่วยใน
การเดานี้เป็นสิ่งที่ได้มาจากประสบการณ์ ซึ่งก็คือการคุ้นเคยหรือเคยชิน
จำนวนเวลาที่ได้สัมผัสกับภาษาญี่ปุ่นยิ่งนานก็ยิ่งมีผลดี รวมทั้งประสบการณ์
ยิ่งมีมากก็จะยิ่งทำให้การทำงานในสมองได้รับการฝึกปรือให้เชี่ยวชาญมากขึ้น
เรื่อยๆ จนเกือบเทียบเท่ากับเจ้าของภาษา

แต่ถ้าพูดว่าเป็นการเคยชิน ก็จะกลายเป็นว่าไม่ต้องทำอะไร สำหรับ
ผู้เรียนส่วนใหญ่ การที่จะทำให้เกิดทักษะการเดาได้นั้น ก็ต้องอาศัยการเรียน
ภาษาญี่ปุ่น ดังนั้นย่อมจะเป็นการดีกว่าที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีในระยะ
เวลาอันสั้น นอกจากนี้ แม้จะพูดว่าการเคยชินนั้นเป็นสิ่งสำคัญ แต่ก็ต่าง
จากกรณีของการเรียนรู้ในภาษาแม่ (ภาษาที่ 1) บางทีไม่ว่าจะทำอะไรก็
สามารถเดาได้หรือมีส่วนที่ขาดตกบกพร่องไปอยู่บ้าง จึงเป็นที่มาของการเรียนรู้
วิธีใช้ทักษะการเดาในกิจกรรมการเรียนการสอน

ในสัมมนาจะพูด 2 ประเด็น คือ การเดาคืออะไร โดยเน้นไปที่กิจกรรม
การสอนการอ่าน และข้อพึงระวังในขณะที่ใช้ทักษะการเดา ซึ่งหวังว่าคงจะมี
ประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนของท่านให้ดี

.....

เข้าใจแล้วค่ะอาจารย์ Ishiguro ขอบคุณมากค่ะ ถ้าเราทราบเรื่องนี้ ก็
คงจะสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นนะคะ อยากให้ถึงวันสัมมนาเร็วๆ ค่ะ
สัมมนาในครั้งนี้ อาจารย์ Ishiguro จะบรรยาย 2 วัน เนื้อหาของวันแรก
กับวันที่สองจะแตกต่างกันเล็กน้อย ลองดูกำหนดการของสัมมนาด้านล่างนี้
นะคะ ในวันที่สองจะไม่มีล่ามให้ค่ะ

にたいするさらなる反論、あるいは妥協点を頭のなかで準備する余裕
も出てきます。もし理解が追いつかず、相手の言うことに合わせることし
かできないなら、大切な交渉で先方の要求のみを一方的に受け入れ
ることになりかねません。

予測に役立つ頭のなかの枠組みは、経験によってできあがっていくも
のです。ようするに慣れです。日本語に触れている時間が長ければ長い
ほど、経験値が増えれば増えるほど、そうした枠組みが洗練されていき
ますし、母語話者の持っているものに近づいていくことが先行研究に
よって知られています。

しかし、慣れと言ってしまっただけでは元も子もありません。多くの学習者
にとって、日本語学習は手段ですから、短い時間でできるだけ効率よ
く済ませるにこしたことはありません。また、慣れが大切と言っても、第
一言語での自然習得の場合と異なり、どうしても予測の枠組みがスム
ーズに機能しなかったり、漏れがあったりするところがあるものです。
予測を教室活動で扱う意義はそこにあります。

セミナーでは、読解活動を中心に、予測とは何か、それを教室活動
に結びつけるさいの留意点は何かという2点についてお話しさせてい
ただく予定です。セミナーをとおして、みなさまの日ごとの教室活動の
実践が、ほんの少しでもさらに改善されることを願っています。

.....

なるほど! 石黒先生、どうもありがとうございました。これは、知って
おくとも効果的に教えられそうですね。セミナーが楽しみになってきました。
今回のセミナーでは、石黒先生に1日目、2日目と、少し違う内容でお
話ししていただきます。以下、セミナーの予定です。尚、2日目は通訳が
つきませんので、ご了承の上、お申し込みください。

<p>1. วันเวลา : ① วันเสาร์ที่ 24 มีนาคม 2555 เวลา 09:00-16:00 น. (มีล่าม) ② วันอาทิตย์ที่ 25 มีนาคม 2555 เวลา 09:00-16:00 น. (ไม่มีล่าม)</p> <p>2. สถานที่ : ห้องเรียน D และ E เจแปนพาวเวอร์เดชั่น กรุงเทพฯ</p> <p>3. หัวข้อ : ① “กิจกรรม 4 ทักษะที่ใช้การเดาให้เป็นประโยชน์” สำหรับผู้สอนชั้นต้นและชั้นกลาง หัวข้อ : ② “ทฤษฎีและกิจกรรมการสอนการอ่านที่ใช้การเดาให้เป็นประโยชน์” สำหรับผู้สอนชั้นกลางและชั้นสูง</p> <p>4. วิทยากร : Associate Professor Dr. Ishiguro (มหาวิทยาลัย Hitotsubashi)</p> <p>5. ส่งใบสมัครที่ : ฝ่ายภาษาญี่ปุ่น เจแปนพาวเวอร์เดชั่น กรุงเทพฯ ชั้น 10 อาคารเสริมมิตร 159 สุขุมวิท 21 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110</p> <p>6. สอบถามได้ที่ : โทรศัพท์ 02-261-7500-4 โทรสาร 02-261-7505 Ms. Shibuya (ภาษาญี่ปุ่น) คุณชนิดา (ภาษาไทย)</p> <p>1. 日 時 : ① 2012年3月24日(土)9時~16時(通訳あり) ② 2012年3月25日(日)9時~16時(通訳なし)</p> <p>2. 場 所 : 国際交流基金バンコク日本文化センター D・E教室</p> <p>3. テーマ : ① 「予測を生かした四技能の活動」初級・中級学習者を教えている方向け。 テーマ : ② 「予測を生かした読解理論と読解活動」中級・上級学習者を教えている方向け。</p> <p>4. 講演者 : 石黒圭氏 (一橋大学准教授Ph.D.)</p> <p>5. 申込書郵送先: Japanese-Language Department, The Japan Foundation, Bangkok, 10th Fl. Sermmitt Tower, 159 Sukhumvit 21, Bangkok 10110</p> <p>6. 問い合わせ先: Tel/ 02-261-7500-4 Fax/ 02-261-7505 Ms. Shibuya(日本語)、Ms.Chanida(タイ語)</p>
--

อาจารย์ Ishiguro เป็นอาจารย์ที่สอนสนุกอย่างที่เดาได้จากรูปเลยคะ (?)
แล้วเจอกันในงานสัมมนานะคะ

石黒先生は、写真からも予測できる通り(?)、とても楽しい先生
です。皆さまのご参加、お待ちしております!

แนะนำคอร์สภาษาญี่ปุ่นสำหรับบุคคลทั่วไป (ตอนที่ 2)

国際交流基金バンコク日本文化センター・一般講座(第2回)

วารสารตะวันตกฉบับนี้ ขอแนะนำคอร์สภาษาญี่ปุ่นสำหรับบุคคลทั่วไป คอร์สใหม่ที่เจเนปพาวนด์ชั้น กรุงเทพฯ เปิดสอนในเทอมปลาย ปีการศึกษา 2554 (พฤศจิกายน 2554 - กุมภาพันธ์ 2555) ดังมีรายละเอียดด้านล่างนี้

国際交流基金バンコク日本文化センターでは一般学習者対象の一般講座を開講しています。2011年度後期(2011年11月～2012年2月)の新しいコースをご紹介します。

● คอร์สชั้นกลาง 1

● 中級1レベルのコース

ระดับ コースレベル	รายชื่อคอร์ส コース名	นักเรียน (คน) 定員	วัน/เวลา 曜日/時間	ค่าลงทะเบียน (บาท) 教材費
ชั้นกลาง 1 中級 1	(1) ไวยากรณ์และการอ่าน 1A	20	พุธ 17:00	1,000
	(1) 文法読解中級1 A	20	水 17:00	1,000
	(2) ไวยากรณ์และการอ่าน 1B	20	ศุกร์ 18:45	1,000
	(2) 文法読解中級1 B	20	金 18:45	1,000
	(3) สนทนาและการฟัง 1A	20	ศุกร์ 17:00	1,000
	(3) 会話聴解中級1 A	20	金 17:00	1,000
	(4) สนทนาและการฟัง 1B	20	พุธ 18:45	1,000
	(4) 会話聴解中級1 A	20	水 18:45	1,000

คอร์สใหม่ที่เปิดขึ้นนี้ เป็นคอร์สในระดับชั้นกลาง 1 ซึ่งเทียบเท่ากับความรู้ในระดับ N4 (หรือระดับ 3 ในการสอบแบบเก่า) เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ภาษาญี่ปุ่นทั้ง 4 ทักษะในขั้นต้นเพื่อก้าวสู่ชั้นกลางอย่างแม่นยำ โดยแบ่งออกเป็น 2 คอร์สวิชาใหญ่ๆ คือ ไวยากรณ์และการอ่าน และสนทนาและการฟัง ซึ่งมีเวลาเรียนให้ผู้เรียนได้เลือกถึง 4 ช่วงเวลา เพื่อตอบสนองความต้องการและรองรับผู้เรียนจากทุกสถาบันและหลากหลายสาขาอาชีพ

新しく開講するのは、中級1レベルのコースで、日本語能力試験N4レベル(旧試験3級)のコースです。これらのコースは、中級レベルに向けて日本語の四技能を着実にのばしたいという人に向けています。文法・読解と会話・聴解の2種類に分かれており、4つある時間の中から学校や勤務先などの都合に合わせて時間を選べます。

นอกจากคอร์สใหม่ที่เปิดขึ้นนี้แล้ว ยังมีอีก 1 คอร์สที่ได้รับความนิยมสูง นั่นก็คือ คอร์สภาษาญี่ปุ่นจากสังคมญี่ปุ่นในปัจจุบัน หรือเรียกสั้นๆ ว่า คอร์สญี่ปุ่นปัจจุบัน

新たに開講したコースのほかにも、以前から人気の高いコース、日本事情コースをご紹介します。

● คอร์สญี่ปุ่นปัจจุบัน

● 日本事情コース

คอร์สญี่ปุ่นปัจจุบัน เป็นคอร์สที่เรียนรู้เรื่องราวและเหตุการณ์จริงในปัจจุบันของประเทศญี่ปุ่น รวมถึงประเด็นข้อสงสัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการติดต่อสื่อสารกับคนญี่ปุ่น ดังคำกล่าวที่ว่า “รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง” (敵を知り己を知れば、百戦危うからず) ซึ่งหมายความว่า ยิ่งรู้มากขึ้นเท่าไร ความผิดพลาดก็ยิ่งลดน้อยลงเท่านั้น

日本事情コースは、現代日本の話題、実際の出来事について学ぶコースで、日本人と話す中で感じた疑問点も学びます。ことわざで “รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง” (敵を知り己を知れば、百戦危うからず) と言うように、知れば知るほど、間違いは少なくなります。

หลายคนคงมีโอกาสได้ไปรับประทานอาหารร่วมกับเพื่อนญี่ปุ่น หัวหน้าญี่ปุ่น หรือลูกค้าญี่ปุ่น แล้วเคยเกิดประสบการณ์เช่นนี้ไหมครับ เมื่ออาหารที่เราสั่งไว้มาถึงก่อนอาหารที่คนญี่ปุ่นสั่ง แล้วคนญี่ปุ่นก็พูดกับเราว่า 「お先にどうぞ」 เราควรจะทำเช่นไรดีครับ

皆さんも、日本人の友人、上司、顧客と食事に行つて次のような経験をしたことがあるでしょうか。注文した料理が、相手の日本人より自分のほうに先に来て、相手が「お先にどうぞ」と言った場合、皆さんはどうすべきだと思いますか。

- (1) ทานได้เลย
- (2) รอจนสักครู่ และรอให้คนญี่ปุ่นพูด 「お先にどうぞ」 อีกครั้งหนึ่ง
- (3) รอจนกว่าอาหารของอีกฝ่ายหนึ่งจะมา

- (1) すぐに食べる。
- (2) 少し待って、日本人がもう一度「お先にどうぞ」と言ってから食べる。
- (3) 相手の料理が来るまで待つ。

พอจะตอบกันได้ไหมครับ หากคำตอบนี้ได้ไม่yak ครับในคอร์สญี่ปุ่นปัจจุบัน รีบมาเรียนกับเราสิครับ

皆さん、答えられましたか。日本事情コースで勉強すれば答えるのは難しくありませんよ。あなたも日本事情コースで勉強しませんか。

โครงการอบรมครูเพื่อสอนภาษาญี่ปุ่นในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา รุ่นที่ 15

การอบรมนี้จัดที่เจแปนพาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม 2554 และสิ้นสุดวันที่ 5 เมษายน 2555 รวมระยะเวลาอบรม 10 เดือน (39 สัปดาห์) วัตถุประสงค์การอบรมคือให้ผู้เข้าอบรม 1) มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นระดับต้น (ประมาณระดับ N4 ของการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น) 2) มีความสามารถในการสอนภาษาญี่ปุ่นในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ 3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นและญี่ปุ่นศึกษา และสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปถ่ายทอดให้นักเรียนเข้าใจได้

ในชั่วโมงเรียน “ภาษาญี่ปุ่น” จะใช้ตำราหลักคือ “อะกิโกะโตะโทะโมะอะจิ” ซึ่งเป็นตำราที่คาดว่าผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่จะนำไปใช้สอนจริงที่โรงเรียนต้นสังกัดของตน และเพื่อฝึกทักษะการเรียนภาษาญี่ปุ่นให้ครอบคลุมทั้ง 4 ทักษะ จะมีชั่วโมง “การฟัง” “การอ่าน” “การออกเสียง” และ “การสนทนา” เพิ่มเติมจากเนื้อหาในตำรา นอกจากนี้ ในช่วงท้ายของการอบรมจะมีชั่วโมง “การเขียนเรียงความ” และ “การพูดสุนทรพจน์” อีกด้วย

ลองมาฟังความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมทั้ง 13 คน

วิระศักดิ์ วงศ์ถาวรพินิจ (โรงเรียนปราชญ์ราษฎร์บำรุง ปราชญ์บุรี)

ได้มาเรียนที่ JF แล้วสนุกมาก ได้ทำกิจกรรมต่างๆ มากมายเกี่ยวกับภาษา และวัฒนธรรมญี่ปุ่น สามารถยกระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นได้ภายในเวลา 1 ปีได้อย่างไม่น่าเชื่อ จากคนที่ไม่มีความสามารถในทางภาษา กลับทำให้สามารถสื่อสารและนำไปสอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เฉลิมชนม์ ฉันทวิพร (โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพฯ)

ได้มีโอกาสมาเข้าร่วมอบรมโครงการนี้ รู้สึกว่าตัวเองได้เข้าสู่อีกโลกหนึ่ง จากประเทศไทยไปสู่ประเทศญี่ปุ่น ได้รู้จักเพื่อนครูจากทั่วประเทศไทย ครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นที่จะสอนมาก เพื่อให้เรานำกลับไปใช้สอนได้จริงในโรงเรียนของเราค่ะ

วิสัยกรรณ์ คำพลงาม (โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สระแก้ว)

ตื่นเต้นที่ได้เรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น อาจารย์ตั้งใจสอนและใจดีมาก และเจ้าหน้าที่ JF คอยดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี

พร จริญญาสุรณ์ (โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม บุรีรัมย์)

การอบรมนี้มีครบทุกรสชาติเพราะทุกกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมมีครบถ้วนทุกมิติ ยิ่งทำให้อยากเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นอย่างไม่รู้จบ

บุพกานต์ ศรีโมรา (โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ กาญจนบุรี)

การได้มาเป็นส่วนหนึ่งของ ๒๕15 รู้สึกดีใจมากที่ได้รับโอกาสมาเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นซึ่งเป็นภาษาใหม่สำหรับตัวเอง และได้เพื่อนใหม่ๆ

ประดับพร จันบิดชา (โรงเรียนพระธาตุพินิจพินิจวิทยา หนองคาย)

ตอนสอบสัมภาษณ์ มีคำถามถามว่าทำไมอยากมาเรียนที่นี่ คำตอบคือ “อยากเปลี่ยนชีวิตค่ะ” และก็ไม่ผิดหวัง ชีวิตเปลี่ยนมากๆ ๒๕15 ทุกคนน่ารักมากเป็นกันเอง ทำให้บรรยากาศในการเรียนสบายๆ ๒๕๑๕ ทุกคนสอนภาษาญี่ปุ่นเข้าใจได้ง่าย ได้รู้วัฒนธรรมญี่ปุ่นด้วย...

จิตตาทานต์ วงศ์ (โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) นนทบุรี)

กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นที่เจแปนพาวน์เดชั่นได้ออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นอย่างดี ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทั้งภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นด้วยกิจกรรมอันหลากหลายและสนุกสนาน สามารถเรียนรู้และพัฒนาการใช้ภาษาได้ตามศักยภาพของตนเอง โดยมีคุณอาจารย์ให้ความดูแลอย่างอบอุ่นนับเป็นการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองที่มีคุณค่ามากค่ะ

วินัย เพ็งวัน (โรงเรียนอุเทนพัฒนา นครพนม)

ปกติเป็นคนชอบดูการ์ตูนอะนิเมะของญี่ปุ่นที่กำลังฮิตฮิต ซึ่งถ้าจบแต่ละภาคแล้วจึงจะมีการแปลเป็นภาษาไทยออกขายที่ประเทศไทย หากจะดูให้ทันตามที่เขาลิขิตโดยไม่ต้องรอนานให้จบแต่ละภาคก่อน ก็ต้องติดตามดูทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะออกมาเดือนละ 2-3 ตอน และเป็นอะนิเมะภาษาญี่ปุ่น ซึ่งฟังแล้วไม่เข้าใจฟังเป็นอย่างไรถึงว่าเมื่อเรียนจบจะอ่านได้ พอมาเรียนก็ได้รู้ว่าฟังนั้นคงจะเป็นจริงได้ เพราะสมัยเรียนระดับอุดมศึกษา เคยเรียนภาษาญี่ปุ่น 2 คอร์สหรือ 2 เทอมแต่ยังมีความรู้ภาษาญี่ปุ่นไม่เท่ากับที่เรียนที่นี่ในเวลาเพียงไม่กี่เดือน ครูที่นี่ใจดีมากและตั้งใจสอนมากๆ

เพ็ญจันทร์ พันธุ์ฤกษ์ (โรงเรียนนาบตาพุดพันพิทยาคาร ระยอง)

ตอนอายุ 4-5 ขวบ เคยดูการ์ตูนแอนิเมชันแนวน้อยอิกคิวซังแล้วประทับใจมากว่าทำไมประเทศญี่ปุ่นถึงได้ให้ความสำคัญและเข้าใจความต้องการของเด็กได้ดีขนาดนี้ มีความสุขมากเวลาได้ยินและสามารถฟังเข้าใจได้

เกียรติสุดา สุวรรณสุข (โรงเรียนหนองสวรรค์วิทยาคาร หนองบัวลำภู)

ประทับใจการเรียนที่ JF มาก อาจารย์ใส่ใจรายละเอียดในการสอนมาก จากที่ไม่รู้ภาษาญี่ปุ่นเลย ก็สามารถรู้ภาษาญี่ปุ่นได้และเข้าใจวัฒนธรรมของญี่ปุ่นมากมาย และเรียนสนุกมากค่ะ

อำนาจ สมบัติยาศรี (โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา กำแพงเพชร)

ด้วยวิธีการสอนที่น่าสนใจทำให้รู้ภาษาญี่ปุ่นในระดับหนึ่งในเวลาเพียงไม่กี่เดือน กิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอบรมสัมมนา การทัศนศึกษาออกสถานที่ การทำกิจกรรมร่วมกับอาสาสมัครชาวญี่ปุ่น ช่วยเพิ่มประสบการณ์และโลกทัศน์ใหม่ๆ ได้เป็นอย่างมาก อีกทั้งได้มีกิจกรรมสัมพันธ์กับคนรอบข้างซึ่งทำให้รู้สึกอบอุ่น และประทับใจ

บุณละออ อัดถาวร (โรงเรียนปรางค์กู่ประไพบุรี นครราชสีมา)

นับเป็นประสบการณ์ชีวิตที่มีคุณค่ามากที่สุดที่ได้เข้าร่วมโครงการนี้ เพราะเหมือนกับได้ศึกษาเกือบทุกแง่มุมของความเป็นประเทศญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเป็นมาของชนชาติ นิสัยของชาวญี่ปุ่นที่มีความมุ่งมั่นพยายามต่อการขจัดอุปสรรคปัญหา ซึ่งน่าจะนำมาเป็นแบบอย่างค่ะ

บุพภาษาญี่ปุ่น : แนวคิดเรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเองกับคันจิ

日本語学習 : 自律学習と漢字

ผศ.ดร.กนกวรรณ เลหาบุรณะกิจ คณะศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเรียนรู้ด้วยตนเองหรือ 自律学習 เป็นแนวคิดการเรียนการสอน ที่ได้รับความสนใจมาตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1990 และได้นำมาใช้ในการเรียน การสอนภาษาญี่ปุ่นอย่างจริงจังมากขึ้นเมื่อเข้าทศวรรษที่ 2000

ในบทความฉบับนี้จะอธิบายแนวคิดพื้นฐานของ 自律学習 ผ่านการ เรียนรู้คันจิ พร้อมกับเสนอแนวทางการเรียนรู้คันจิด้วยตนเองเพื่อให้ผู้อ่าน ได้เข้าใจแนวคิด 自律学習 และเพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำแนวปฏิบัติจริงไปใช้ เพื่อเรียนรู้คันจิได้ด้วยตนเอง

คำนิยามของคำว่า “การเรียนรู้ด้วยตนเอง” หรือ “自律学習” มี หลากหลายแต่ไม่ว่าจะเป็นคำนิยามใด ทุกคำนิยามจะให้ความสำคัญของ หลักการดังต่อไปนี้ “การเรียนรู้ด้วยตนเอง” คือการเรียนรู้ที่ 1) ไม่ให้ผู้สอน 2) ผู้เรียนต้องสามารถวางแผนการเรียนรู้ตนเองได้ 3) ผู้เรียนต้องควบคุม ตนเองให้สามารถทำตามแผนที่ตนเองตั้งไว้ได้ 4) ผู้เรียนต้องหันกลับไปครุ่นคิด ไตร่ตรองหลังปฏิบัติตามแผนที่ควรปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมของตนเองได้ อย่างไร 5) การแลกเปลี่ยนข้อมูลและความเห็นกับผู้เรียนคนอื่นจะเป็นการช่วย ส่งเสริมการเรียนรู้ของตน 6) การเรียนรู้ด้วยตนเองมีลักษณะไม่หยุดนิ่ง สามารถ เปลี่ยนแปลงได้ ผู้เรียนต้องคอยปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ

ดูเหมือนว่า < การวางแผน → การควบคุมตนเอง (ให้ทำตามแผน) → การไตร่ตรอง → การแลกเปลี่ยนข้อมูล → การปรับเปลี่ยนแผน > จะเป็น ปัจจัยที่สำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง บทความนี้จะมุ่งเน้นอธิบายเนื้อหา ส่วนแรกหรือการวางแผนเป็นหลักโดยนำการเรียนรู้คันจิมาใช้เป็นตัวอย่าง การวางแผน

การวางแผนคือการวางแผนว่าจะเรียนรู้คันจิตัวใด ประเภทใด เรียนรู้ อย่างไร (เช่นด้วยตำราอะไร ด้วยเครื่องมืออะไร) เรียนรู้เป็นปริมาณเท่าไร เรียนรู้เมื่อไหร่ (ทุกวันหรือทุกสัปดาห์ ฯลฯ) เพื่อให้วางแผนได้อย่างมี ประสิทธิภาพผู้เรียนต้องสำรวจและประเมินตนเองก่อนที่จะเริ่มวางแผน ว่า ณ ปัจจุบันตนเองมีความสามารถคันจิอยู่ในระดับใด อยากพัฒนาความ สามารถคันจิส่วนไหน ตนเองเป็นคนที่มีความรู้หรืออย่างไร และมีความพร้อม เรื่องเวลาและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้คันจิอย่างไร

การสำรวจและประเมินตนเองเรื่องความสามารถทางคันจิวิธีง่ายๆ คือ ดูผลสอบที่เคยเข้ารับการทดสอบเช่น คะแนนผลการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น หมวดคันจิ หรือจำนวนคันจิหรือคำศัพท์คันจิ (熟語) ที่อ่านหรือเขียนได้ใน ปัจจุบันหรือบริบทที่ตนเองมักจะเขียนหรืออ่านคันจิได้เช่น อ่านคันจิในบล็อก เกี่ยวกับเรื่องที่ตัวเองสนใจได้ อ่านคันจิในการดูที่คุ้นเคยได้ หรือเขียนคันจิ เวลาเขียนเมลแล้วให้เพื่อนฟังถึงเรื่องที่ตัวเองคุ้นเคยได้ ฯลฯ การสำรวจและ ประเมินตนเองโดยใช้ข้อมูลที่ผ่านมาจะทำให้เราเห็นจุดแข็งและจุดอ่อนเรื่อง คันจิของเรา

ในขณะที่มีเว็บไซต์ที่เสนอแบบทดสอบคันจิสำหรับชาวไทยระดับขั้นต้น ตอนปลายถึงระดับขั้นกลางตอนต้นซึ่งประกอบไปด้วยข้อสอบจำนวน 120 ข้อ (<http://www.kanji.kondesign.net/index.php>) สามารถเข้าไปลงทะเบียน และทำการทดสอบโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ เมื่อทำข้อสอบเสร็จจะมีผลการ วินิจฉัยความสามารถและสรุปปัญหาคันจิของผู้เข้ารับการทดสอบให้อาจจะ ใช้ผลการทำแบบทดสอบนี้ในการประเมินความสามารถของตนเองก็ได้

เมื่อทราบความสามารถทางคันจิของตนเองแล้ว ต่อไปควรสำรวจวิธี การเรียนรู้ที่เหมาะสมและจำเป็นกับตนเอง วิธีหนึ่งคือหวนระลึกว่าตนเอง มักจะเรียนรู้คันจิอย่างไร เช่น ที่ผ่านมารวมักจะเรียนรู้คันจิจากการเขียนซ้ำ

ไปซ้ำมา หรือเรียนรู้ด้วยการอ่านป้ายหรือแผ่นพับที่มีคันจิ หรือจากการถาม เพื่อนหรืออาจารย์ เป็นต้น นอกจากนี้อีกคำถามหนึ่งที่ควรถามตัวเองคือเรา สนใจจะเรียนรู้คันจิทางด้านใด เช่นสนใจเส้นหรือโครงสร้างต่างๆ ที่มา ประกอบเป็นคันจิหรือไม่ สนใจลำดับการเขียนคันจิหรือไม่ สนใจเพิ่มคำศัพท์ คันจิหรือวิธีใช้ในบริบทต่างๆ หรือไม่ หรือแค่อ่านคันจิได้ก็พอ เป็นต้น

เพื่อให้สามารถนิยามออกได้ง่ายขึ้นว่าเรามีวิธีการเรียนรู้คันจิอย่างไร ขอแนะนำงานวิจัยของ 大北葉子 (1995) ที่ทำการสำรวจวิธีการเรียนรู้คันจิ หรือ 漢字ストラテジー ของนักศึกษามหาวิทยาลัยฮาวายและสรุปว่าผู้เรียนรู้ คันจิจะมีวิธีการเรียนรู้เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังต่อไปนี้ ลองดูว่าเรามี ลักษณะการเรียนรู้คันจิที่ตรงกับหัวข้อเหล่านี้หรือไม่

1. จะจำคันจิด้วยการเขียนซ้ำไปซ้ำมา/
2. จะจำคันจิจากป้ายต่างๆ เช่นป้าย ประกาศ/
3. จะจำคันจิใหม่โดยจำจากคันจิที่รู้แล้วหรือจากอิฐระงะนะ/
4. จะจำ คันจิโดยจำเชื่อมผ่านของหรือรูปภาพ/
5. จะจำคันจิโดยการสร้างภาพในใจ/
6. จะจำคันจิโดยการใส่ฟุริงะนะ/
7. จะอ่านประโยคหรือข้อความที่มีคันจิ จนกว่าจะเข้าใจความหมายตัวคันจิ/
8. จะระวังเรื่องลำดับการเขียนของตัว คันจิ/
9. พยายามค้นหารูปแบบในภาษาญี่ปุ่นในการเรียนรู้คันจิ/
10. จะทบทวน คันจิอย่างสม่ำเสมอ/
11. จะต้องจำเสียงของคันจิไปพร้อมกับความหมายด้วย/
12. จะต้องจำ 熟語 ของคันจิไปด้วย/
13. จะจัดกลุ่มของคันจิตามรูปร่าง คันจิที่ต่างกันเพื่อช่วยในการจำ/
14. พยายามสังเกตภาษาญี่ปุ่นผ่านการ เรียนรู้คันจิ/
15. จะเขียนคันจิไปพร้อมกับจำเสียงไปด้วย/
16. จะจัดกลุ่ม ของคันจิตามความหมายเพื่อช่วยในการจำ/
17. จะเชื่อมโยงคันจิที่เจอใหม่กับ คำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นที่รู้จักแล้ว/
18. จะจำเลขหน้าที่ปรากฏคันจิเพื่อช่วยในการ จำ/
19. สร้างการ์ดเขียนคันจิเพื่อช่วยในการจำ/
20. ดูโทรทัศน์หรือรายการ ญี่ปุ่นเพื่อจำคันจิ/
21. นำคันจิหรือคำศัพท์ที่รู้แล้วมาผสมกันเพื่อแต่งประโยค/
22. ใช้พจนานุกรมคันจิ (รวมไปถึงพจนานุกรมไฟฟ้าด้วย)/
23. พยายามใช้ คันจิใหม่ที่เพิ่งเจอแต่งประโยค/
24. จะจัดกลุ่มของคันจิตามเสียงเพื่อช่วยใน การจำ/
25. จะจำทั้งเสียง 音 และเสียง 訓 ไปพร้อมๆ กัน

เมื่อทราบความสามารถคันจิและวิธีการเรียนรู้คันจิของตนเองแล้ว ลองสำรวจสภาพแวดล้อมหรือเครื่องมือที่จะใช้ในการเรียนรู้รอบๆ ตัวเราว่ามี อะไรบ้าง เช่นมีเพื่อนคนญี่ปุ่นที่จะใช้คันจิตัวใหม่ มีอินเทอร์เน็ตใช้ใหม่ หรือ มีตำราคันจิที่จะซื้อหรือยืมได้ไหม

ตำราอาจจะจะเป็นเครื่องมือที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คุ้นเคยมากที่สุด ปัจจุบัน มีตำราคันจิที่พิมพ์ทั้งในประเทศไทยและในประเทศญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก ในที่นี้ ขอแนะนำตำราคันจิที่พิมพ์ในประเทศไทยญี่ปุ่นในระดับขั้นต้นตอนปลายถึงขั้น กลางตอนต้นที่ใช้ในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

1) アークアカデミー 2000 『漢字マスター Vol.3 2級漢字1000』アークアカデミー/ 2) 稲村真理子 2007 『大学・大学院留学生の日本語⑤漢字・語彙編』アルク/ 3) 岩根富子 2006 『中級 日本語漢字リレー学習』文芸社/ 4) 加納千恵子他 2002 『Basic Kanji Book Vol.1, 2』凡人社/ 5) 加納千恵子他 2005 『Intermediate Kanji Book Vol.1』凡人社/ 6) 佐藤尚子 2008 『留学生のための漢字の教科書 中級700』国書刊行会/ 7) 西口光一 2005 『例文で学ぶ漢字と言葉』スリーエーネットワーク/ 8) ボイクマン総子 2008 『ストーリーで覚える漢字300』くろしお出版/ 9) 宮下久夫 1991 『漢字がたのしくなる本(基本漢字遊び)』(形声文字1,2)太郎次郎社

ตำราแต่ละเล่มจะเน้นวิธีการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ กัน ในที่นี่จะนำวิธีการเรียนรู้ของ 大北葉子 (1995) บางส่วนมาเชื่อมกับตำราคันจิที่ยกมาด้านบนผู้เรียนจะได้เลือกตำราที่เหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้ของตนเองได้

วิธีการเรียนรู้	ตำราคันจิจีมีส่วนส่งเสริมวิธีการเรียนรู้ดังกล่าว
4. จะจำคันจิโดยจำเชื่อมผ่านของหรือรูปภาพ	9) 『漢字がたのしくなる本』(基本漢字遊び)
3. จะจำคันจิใหม่โดยจำจากคันจิที่รู้แล้วหรือจากอิระกะนะ	3) 『日本語漢字リレー学習』
17. จะเชื่อมโยงคันจิที่เจอใหม่กับคำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นที่รู้จัก	
7. จะอ่านประโยคหรือข้อความที่มีคันจิจนกว่าจะเข้าใจความหมายตัวคันจิ	7) 『例文で学ぶ漢字と言葉』
12. จะต้องจำ 熟語 ของคันจิไปด้วย	1) 『漢字マスター』
14. พยายามสังเกตภาษาญี่ปุ่นผ่านการเรียนรู้คันจิ	8) 『ストーリーで覚える漢字300』
8. จะระวังเรื่องลำดับการเขียนของตัวคันจิ	ตำราส่วนใหญ่
15. จะเขียนคันจิไปพร้อมๆกับจำเสียงไปด้วย	
16. จะจัดกลุ่มของคันจิตามความหมายเพื่อช่วยในการจำ	4) 『Basic Kanji Book Vol 1,2』 5) 『Intermediate Kanji Book Vol.1』 1) 『漢字マスター』 2) 『大学・大学院留学生の日本語』 6) 『留学生のための漢字の教科書中級700』
9. พยายามค้นหารูปแบบในภาษาญี่ปุ่นในการเรียนรู้คันจิ	4) 『Basic Kanji Book Vol 1,2』
13. จะจัดกลุ่มของคันจิตามรูปร่างคันจิเพื่อช่วยในการจำ	5) 『Intermediate Kanji Book Vol.1』
21. นำคันจิหรือคำศัพท์ที่รู้แล้วมาผสมกันเพื่อแต่งประโยค	1) 『漢字マスター』
24. จะจัดกลุ่มของคันจิตามเสียงเพื่อช่วยในการจำ	9) 『漢字がたのしくなる本』(形声文字)

เมื่อทราบความสามารถค้นคว้ารวมทั้งปัญหาคันจิของตน วิธีการเรียนรู้ของตน และได้เครื่องมือการเรียนรู้แล้ว ก็สามารถเริ่มวางแผนการเรียนรู้ของตน โดยก่อนอื่นต้องกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และระยะเวลาที่ใช้ปัญหาของผู้เรียนส่วนใหญ่คือ ผู้เรียนมักจะตั้งเป้าหมายสูงเกินไป หรือตั้งเป้าหมายที่เป็นนามธรรมมากเกินไป เช่น อยากสอบคันจิระดับสองได้ อยากอ่านคันจิได้เยอะๆ เป็นต้น เป้าหมายเหล่านี้ไม่ชัดเจนทำให้ยากที่จะวางแผน

ผู้เรียนควรตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ของตนให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยนำผลการสำรวจการประเมินตนเองที่กล่าวด้านบนมาเป็นข้อมูลประกอบในการตั้งเป้าหมาย และควรตั้งเป้าหมายที่จะใช้ความสามารถที่สูงกว่าความสามารถของตนในขณะนี้เพียงขั้นเดียวและควรจะเลือกพัฒนาทักษะเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งเช่นอ่าน หรือเขียน และเป้าหมายต้องมีความชัดเจนสูงเช่น “สามารถอ่านคันจิในการตูนเรื่อง...(ระบุ) ได้มากขึ้นอีก 10%” หรือ “พยายามใช้ 熟語 ที่จำได้ในแต่ละวัน (วันละ...ตัว) โดยจะใช้เขียนเมลถึงเพื่อนญี่ปุ่น” เป็นต้น นอกจากนั้นระยะเวลาที่กำหนดในการเรียนรู้ก็ควรเหมาะสมกับเป้าหมาย ไม่สั้นหรือยาวเกินไป และควรเหมาะสมกับเวลาที่ตนเองจะบริหารได้ การเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การวางแผนที่พอดีกับตนเอง ไม่ฝืนตัวเองให้ทำมากเกินไป

เมื่อกำหนดเป้าหมาย และระยะเวลาในการดำเนินการแล้ว ต่อไปให้กำหนดเครื่องมือเช่นตำราในการเรียนรู้เป้าหมายบางประเภทไม่จำเป็นต้องใช้ตำรา อาจจะใช้เครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีจำนวนมากทางอินเทอร์เน็ต หากผู้เรียนสนใจเครื่องมือเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต ลองเข้าไปที่เว็บไซต์ <http://nihongo-e-na.com/jpn/> ในส่วนของคันจิซึ่งจะแนะนำเครื่องมือและลิงค์ต่างๆ

ที่น่าสนใจมากมาย

เมื่อได้เครื่องมือที่เหมาะสมแล้ว จึงจะลงมือวางแผนได้ว่าเพื่อจะให้บรรลุเป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด จะต้องทำอะไรบ้างในแต่ละวันหรือแต่ละสัปดาห์ และทำในปริมาณเท่าใด หากเป้าหมาย ระยะเวลา และเครื่องมือชัดเจนแล้วการแตกย่อยสิ่งที่ต้องทำแต่ละวันหรือสัปดาห์จะกำหนดได้ไม่ยาก

การควบคุมตนเอง (ให้ทำตามแผน)

การควบคุมตนเองให้ทำตามแผนที่ตนเองวางไว้เป็นส่วนที่ทำได้ยากที่สุด ลองนึกถึงคนที่พยายามวางแผนลดน้ำหนักแต่เมื่อทำไปเพียงสองสามวันก็ล้มเลิกความตั้งใจและหยุดทำเนื่องจากไม่สามารถควบคุมตนเองให้ทำตามแผนได้ หากเป้าหมายและระยะเวลารวมทั้งปริมาณการเรียนรู้ไม่สูงหรือมากเกินไป รวมทั้งผู้เรียนมีจิตใจที่เข้มแข็งพอสมควร ก็จะทำให้การควบคุมตนเองทำได้ง่ายขึ้น แต่กระนั้นก็ตามการรักษาระดับความอยากเรียนหรือรักษาแรงจูงใจของมนุษย์เป็นเรื่องยากปัญหาคือทำอย่างไรจึงจะควบคุมตนเองให้ทำตามแผนที่วางให้ได้มากที่สุด

วิธีหนึ่งคือทำให้ตัวเองเหมือนกับมีสองคนหรือสร้างอีกคนหนึ่งในตัวเราขึ้นมา คือตัวเราคคนหนึ่งเป็นคนทำตามแผนไป และมีอีกตัวเราคหนึ่งที่ยืนคอยเฝ้ามองตัวเราที่ทำตามแผนอยู่เพื่อคอยควบคุม ดูแลกำกับให้ทำตามแผน การเฝ้ามองตนเองหรือ self-monitoring เป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเฝ้ามองสามารถทำให้เป็นรูปเป็นร่างที่ชัดเจนมากขึ้น ถ้าผู้เรียนสร้างสมุดโน้ตคันจิของตัวเองเราขึ้นมาหรือ マイ漢字ノート และเขียน

เป้าหมาย ระยะเวลา เครื่องมือการเรียนรู้ลงไปในสมุดโน้ต หลังจากนั้นให้จดบันทึกเพื่อเช็คการเรียนรู้ของเราทุกครั้งที่มีการปฏิบัติตามแผน เหมือนกับให้อีกคนหนึ่งเป็นคนคอยเฝ้ามองและดูแล้วเราได้ว่าทำตามที่กำหนดไว้หรือไม่ผ่านสมุดโน้ต การมีสมุดโน้ตทำให้การเฝ้ามองตนเองทำได้ง่ายขึ้นและทำให้ตัวเราเห็นกระบวนการที่ตนเองพยายามทำและเห็นผลการพัฒนาที่ละเอียดละน้อยของตนเอง สิ่งเหล่านี้จะช่วยรักษาระดับความอยากเรียนหรือแรงจูงใจของผู้เรียนได้ เหมือนกับคนที่ลดความอ้วนที่จดบันทึกน้ำหนักตัวเองทุกวันและทำเป็นกราฟน้ำหนักออกมา เมื่อเห็นกราฟน้ำหนักลดลงก็อยากจะลดน้ำหนักต่อ เพราะผลลัพธ์ของสิ่งที่เราพยายามอยู่จะแสดงออกมาเป็นรูปร่างให้เห็นและชื่นชมได้ง่ายขึ้นความคิดดังกล่าวอาจนำมาใช้ได้ในลักษณะเดียวกับการเรียนรู้คินจิ

นอกจากนี้ สมุดโน้ตคินจิจึงสามารถเป็นที่เก็บรวบรวมข้อมูลความรู้คินจิที่เราหามาจากเครื่องมือต่างๆ ด้วยเหมือนเป็นสมุดสะสมสิ่งที่เราเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และอาจจะเป็นบันทึกที่เราจะเขียนความรู้สึกของเราหลังจากทำแผนไปช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งส่วนนี้จะเกี่ยวกับการไตร่ตรองที่จะกล่าวถึงในส่วนต่อไป

การไตร่ตรอง / การแลกเปลี่ยนข้อมูล / การปรับเปลี่ยนแผน

การไตร่ตรองคือการหันกลับไปคิดว่าแผนของเราใช้ได้จริงหรือไม่หลังจากปฏิบัติตามแผนไปได้สักระยะเวลาหนึ่ง เช่น ไตร่ตรองว่าความสามารถเราพัฒนาขึ้นจริงหรือไม่ วิธีการเรียนรู้แบบนี้เหมาะสมแล้วหรือไม่ สิ่งที่ค้นพบจากการเรียนรู้ในครั้งนี้คืออะไร ฯลฯ การไตร่ตรองนี้จะช่วยทำให้เราฝึกเป็นคนช่างสังเกตและช่างคิดและจะช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วย

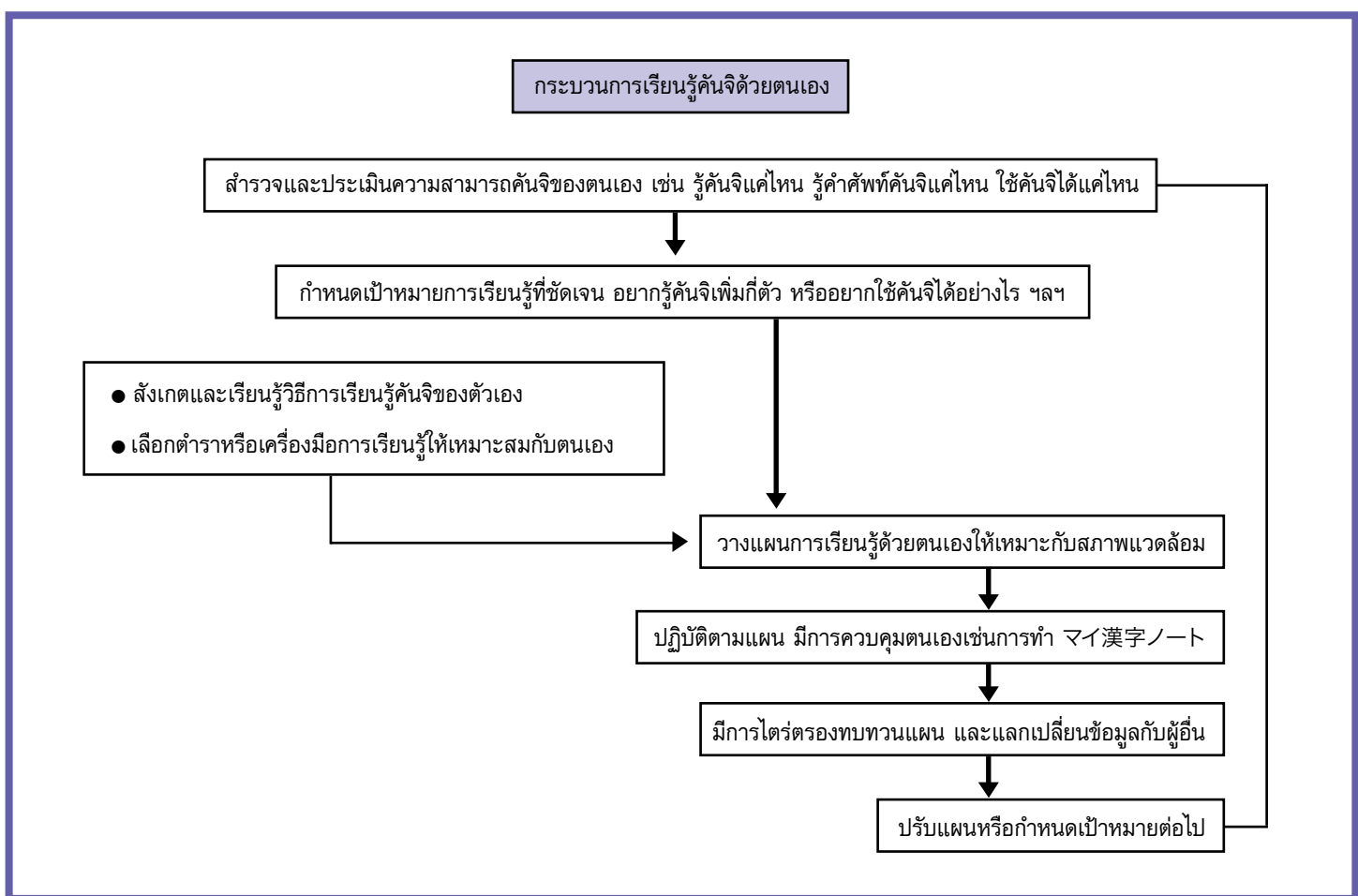
ตนเอง

การแลกเปลี่ยนข้อมูลคือการหาข้อมูลหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเองกับผู้อื่น มีงานวิจัยที่ค้นพบว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองมักจะประสบความสำเร็จหากผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับคนที่ทำการเรียนรู้ด้วยตนเองเหมือนกับตน แม้ว่าต่างคนต่างทำแผนของตนหรือมีการวางแผนที่ต่างกัน แต่หากมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือความเห็นซึ่งกันและกันก็จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามันไม่โดดเดี่ยวและรู้สึกมีกำลังใจหากได้พูดคุยกับผู้อื่น นอกจากนี้ ข้อมูลหรือวิธีการเรียนรู้ของผู้อื่นยังอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอีกด้วย

สุดท้ายการปรับเปลี่ยนแผนเป็นสิ่งที่ลืมไม่ได้สำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องคำนึงเสมอว่าแผนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา สิ่งที่กำหนดไว้เช่น เป้าหมาย ระยะเวลา วิธีการเรียนรู้ เครื่องมือ ไม่จำเป็นต้องคงที่ ควรจะปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้นหรือให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้ได้มากที่สุดหลังจากการปฏิบัติผ่านไปสักระยะเวลาหนึ่ง ดังนั้นการหันกลับไปคิดหรือไตร่ตรองและทบทวนแผนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การปรับแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อปรับแผนแล้วหรือหากไม่จำเป็นต้องปรับแผน ผู้เรียนก็จะกลับมาทำส่วนแรกหรือกลับมาประเมินความสามารถของตนเองอีกครั้งและวางแผนใหม่อีกครั้ง จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองมีลักษณะเป็นวงจรที่วนไปมาและไม่หยุดนิ่ง ผู้เรียนจะได้พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองหากได้ปฏิบัติบ่อยครั้งมากขึ้น

กระบวนการเรียนรู้คินจิด้วยตนเองที่กล่าวมาอาจจะสรุปได้เป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

บรรณานุกรม

大北葉子 (1995) 「漢字学習ストラテジーと学生の漢字学習に対する信念」『世界の日本語教育』第5号 pp.105-124.

รวมความคิดในการจัดกิจกรรมค่ายภาษาญี่ปุ่น 日本語キャンプ活動アイデア集

อาจารย์ทราบไหมครับว่าขณะนี้มีการผลิตสื่อเสริมการเรียนการสอนของตำรา 「あきこと友だち」 คือ 「あきこと友だちテスト問題集 ชุดรวมข้อสอบของตำราอะกิโกะโทะโตะโมะตะจิ」และ「あきこと友だち聴解タスク教材 ชุดฝึกการฟังของตำราอะกิโกะโทะโตะโมะตะจิ」เพื่อแจกให้สถานศึกษาต่างๆ สื่อเสริมการเรียนทั้ง 2 ชุดนี้จัดทำโดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชัน กรุงเทพฯ ร่วมกับอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นซึ่งเป็นอาสาสมัครของ JICA ในประเทศไทย เราเรียกกลุ่มทำงานนี้ว่า 「あきこプロジェクト会議 กลุ่มทำงานโครงการอะกิโกะ」ผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาญี่ปุ่นซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่นที่สอนอยู่ในประเทศไทยได้ร่วมมือกันโดยเริ่มจากความคิดที่ว่าเราจะทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเพื่อครูผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย จึงได้จัดทำสื่อเสริมการเรียนทั้ง 2 ชุดดังกล่าวข้างต้นและจัดทำเว็บไซต์ชื่อ「日本語教師のためのサバイバル日本語」(<http://www.jfbkk.or.th/survivalthai/index.html>) ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายคือครูชาวญี่ปุ่นที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย

จากการประชุมของกลุ่มทำงานโครงการอะกิโกะเมื่อไม่นานนี้ ได้ผลิต 「日本語キャンプ活動アイデア集」 เป็นชุดรวบรวมความคิดในการจัดกิจกรรมค่ายภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมค่ายภาษาญี่ปุ่นในรูปแบบต่างๆ ของโรงเรียนหลายแห่งทั่วประเทศไทย นักเรียนที่เรียนภาษาญี่ปุ่นในโรงเรียนต่างๆ ได้มีโอกาสมาร่วมกันทำกิจกรรมหลายอย่าง ณ สถานที่เดียวกันโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นสื่อในการทำกิจกรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้มีความเข้าใจญี่ปุ่นลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

ในการประชุมครั้งนี้ ส่วนหนึ่งจะมุ่งเน้นไปที่ “กิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น” ได้รวบรวมความคิดต่างๆ ในการจัดกิจกรรม เช่นการใช้ร่างกายประกอบการฝึกพูดภาษาญี่ปุ่นอย่างสนุกสนาน และยังสามารถนำกิจกรรมนั้นมาปรับใช้ให้เข้ากับนักเรียนที่มีระดับความรู้ต่างกันได้อีกด้วย สมาชิกของกลุ่มทำงานโครงการอะกิโกะจะยินดีเป็นอย่างยิ่งหากกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นแนวทางสำหรับครูสอนภาษาญี่ปุ่นได้บ้างไม่มากนักน้อย ต่อไปนี้จะขอแนะนำกิจกรรมบางส่วน ซึ่งสามารถดูรายละเอียดของกิจกรรมอื่นทั้งหมดได้ที่เว็บไซต์ของเจแปนฟาวน์เดชัน กรุงเทพฯ http://www.jfbkk.or.th/2012_002_th.php

เกม “ตะกร้าคำศัพท์” (วิธีการเล่นคล้ายกับเกมเก้าอี้ดนตรีของไทย)

ระดับภาษาญี่ปุ่น สามารถพูดคำศัพท์ 「くつ」「かばん」「シャツ」「とけい」 เป็นภาษาญี่ปุ่น
จำนวนคน 15-20 คนโดยประมาณ
เวลา 20 นาทีโดยประมาณ
สิ่งที่ต้องเตรียม เก้าอี้น้อยกว่าจำนวนนักเรียน 1 ตัว บัตรภาพคำศัพท์ 4 ใบ

ขั้นตอน

- 1 ครูให้นักเรียนดูบัตรภาพคำศัพท์ 4 ใบ เช็คว่าความหมายและการออกเสียงของคำศัพท์

あきこと友だち」の付属教材として開発され、無料で配布されている「あきこと友だちテスト問題集」と「あきこと友だち聴解タスク教材」を知っていますか。この二つの付属教材は、国際交流基金からタイに派遣されている日本語教育の専門家と、国際協力機構(JICA)から派遣されている青年海外協力隊の日本語教師隊員が協力して作ったものです。わたしたちは、このチームのことを「あきこプロジェクト会議」と呼んでいます。タイで活動している日本人の日本語教育の専門家たちが協力して、タイで日本語を教える先生方の日々の仕事に、なにか役に立つ仕事がしたい、という思いで始めました。今までに、前述の二つの付属教材と、タイの中等学校で教える日本人教師を対象に「日本語教師のためのサバイバル日本語」(<http://www.jfbkk.or.th/survivalthai/index.html>)というサイトを開設しました。

先ごろ、この会議が開かれ、「日本語キャンプ活動アイデア集」を作りました。タイ全国、あちこちの学校で、いろんな形で日本語キャンプが開かれています。複数の学校の日本語を学ぶ生徒たちが一ヶ所に集まって、日本語を使ったいろいろな活動を通して交流を行い、日本への理解を深めることを目的としています。

今回の会議では、この「日本語を使ったいろいろな活動」という部分に注目して、体を使って楽しく日本語が使える、いろんなレベルに対応できる、そんなアイデアをまとめてみました。もし少しでも先生方のヒントになることがあれば、会議のメンバーもとてもうれしいです。以下に、そのうちのいくつかを紹介します。また、スペースの関係で、ここで紹介できなかったほかのアイデアも含めたすべての活動アイデアは、JFBKKのWebサイト「http://www.jfbkk.or.th/2012_002_jp.php」で公開していますので、そちらもぜひご覧ください。

「フルーツバスケット」

日本語レベル：日本語で「くつ」「かばん」「シャツ」「とけい」が言える。
人数：15-20人程度。

時間：20分程度

準備するもの：人数分より一脚少ない数の椅子、4つの語彙の絵カード

手順：

- 1 先生は4つの絵カードを生徒に見せ、語彙の意味と発音を確認する。
- 2 生徒は丸くなって内側に向いて座る。
- 3 先生は円の内側に入り、絵カードを見せながら生徒に一つずつ言葉割り当てる。先生も自分に一つの言葉を割り当てる。

- ② นักเรียนนั่งเก้าอี้ล้อมวงหันหน้าเข้าหากัน
- ③ ครูเข้ามายืนในวง และแบ่งกลุ่มนักเรียนตามคำศัพท์ที่ให้ดู และครูร่วมเล่นด้วย
- ④ ครูยืนตรงกลาง และพูดคำศัพท์ที่ตัวเองชอบจากบัตรภาพคำศัพท์ 4 ใบ
- ⑤ ครูที่ยืนอยู่แล้วและนักเรียนทั้งหมดที่อยู่ในกลุ่มคำศัพท์ที่ตรงกับที่ครูพูดให้ยืนขึ้น ให้พยายามรีบไปนั่งเก้าอี้ที่ว่างอยู่ (ข้อควรระวัง ครูควรเตือนนักเรียนไม่ให้วิ่งหรือผลักกัน)
- ⑥ นักเรียนที่ไม่ได้นั่งเก้าอี้ในข้อ ⑤ ให้มายืนตรงกลางวงกลม แล้วพูดคำศัพท์ที่ตัวเองชอบจากบัตรภาพคำศัพท์ 4 ใบ นักเรียนทั้งหมดที่อยู่ในกลุ่มที่ตรงกับคำศัพท์ที่เพื่อนพูด ให้ยืนขึ้นแล้วรีบไปนั่งเก้าอี้ที่ว่างอยู่ เล่นแบบนี้ซ้ำไปมา
- ⑦ เมื่อนักเรียนพูดได้คล่องแล้ว ให้เพิ่มคำศัพท์ว่า 「日本語」 เมื่อนักเรียนที่ยืนอยู่ตรงกลางวงกลมพูดคำศัพท์ว่า 「日本語」 ทุกคนที่นั่งเก้าอี้อยู่ ต้องลุกขึ้นเปลี่ยนไปนั่งเก้าอี้ที่ยังว่างอยู่

ข้อควรระวัง ห้ามเปลี่ยนไปนั่งเก้าอี้ตัวที่อยู่ถัดไป เนื่องจากเวลาพูดคำศัพท์ว่า 「日本語」 ทุกคนจะขยับตัวพร้อมๆ กัน อาจชนกันเป็นอันตรายได้ ครูต้องบอกให้นักเรียนทุกคนระมัดระวัง อย่าวิ่งหรืออย่าผลักกัน

⑧ คนที่ยืนตรงกลางวงกลม 3 ครั้ง ให้ร้องเพลงเป็นการทำโทษ ซึ่งถือว่าเป็นการทำโทษที่สนุกสนาน ให้ปะกระดากเป็นสัญลักษณ์ที่มีของคนที่ยืนตรงกลางวงกลม จะได้ว่าใครออกมายืนตรงกลางวงกลมก็ครั้งแล้ว

ข้อควรระวัง ครูต้องดูแลความปลอดภัยของนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมนี้
ข้อแนะนำ

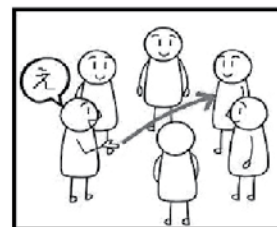
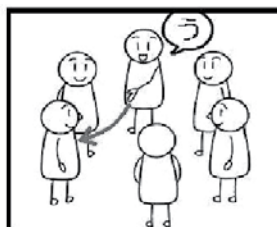
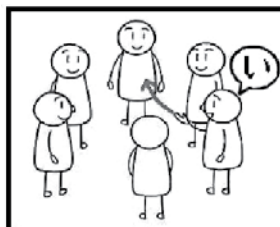
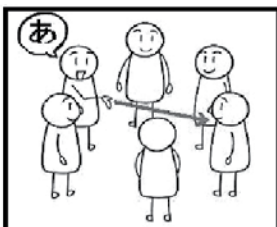
- ① ครูอาจจะสุมแจกบัตรภาพคำศัพท์ใบเล็กให้นักเรียนแทนการแบ่งบัตรภาพคำศัพท์ให้ก็ได้
- ② คำศัพท์ที่ใช้ นอกจากคำนามแล้ว อาจใช้คำกริยา คำคุณศัพท์ก็ได้ ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับระดับความรู้ของนักเรียน
- ③ หรืออาจนำ “เดือนเกิดของนักเรียน” “วันเกิดของนักเรียน” “สีประจำวันวันเกิดของนักเรียน” มาใช้ก็ได้

เกม “ดาวกระจาย อะ อึ อุ เอะ โอะ”

ระดับภาษาญี่ปุ่น สามารถพูดอิสระกะนะ 「あ〜ん」 ได้
จำนวนคน จำนวนมาก กลุ่มละ 6-8 คน
เวลา 30 นาที
สิ่งที่ต้องเตรียม ตารางอักษรอิสระกะนะ ดาวกระจาย (กระดาษพับเป็นรูปดาวกระจายซึ่งเป็นอาวุธของนินจา)

ขั้นตอน

- ① ใช้ตารางอักษรอิสระกะนะ ทบทวนอักษรอิสระกะนะว่าผู้เรียนจำอักษรทั้งหมดได้หรือไม่
- ② แนะนำผู้เรียนให้รู้จักดาวกระจาย และอธิบายวิธีเล่นเกม
- ③ ครั้งแรกเป็นการซ้อมก่อน ครั้งที่ 2 เป็นการแข่งจริง

วิธีการเล่น

เริ่มจากนักเรียนคนแรกในขณะพูด 「あ」 ก็ให้ทำท่าทางขว้างดาวกระจายไปยังสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มของตัวเอง คนที่ถูกขว้างต้องพูดว่า 「い」 ขณะเดียวกันก็ต้องทำท่าขว้างดาวกระจายไปยังเพื่อนคนใดคนหนึ่งในกลุ่มของตน ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนถึง 「ん」 เมื่อถึง 「ん」 ให้พูดว่า 「やった」 พร้อมกับยก 2 มือขึ้น กลุ่มที่พูดถึง 「ん」 ได้ก่อนเป็นผู้ชนะ (やりかた) まず、ひとりが「あ」と言いながら、グループ内のメンバーひとりに向けて手裏剣を投げるジェスチャーをする。投げられたメンバーは、「い」と言いながら、同じように別のメンバーへ投げる。あいうえおの順で進めていき、「ん」まで行ったら、「やった!」と言って両手を上げる。一番はやく「ん」までいったグループが勝ち。

- ④ 円の真ん中に立ち、4つの語彙の中から好きなものを一つ言う。
- ⑤ 真ん中に立っている人と、言われた語彙の生徒は立って、他の空いている椅子に素早く移動する(注意! 走ったり、友だちを押ししたりしないように生徒に言う)。
- ⑥ ⑤で椅子に座ることができなかった生徒は円の真ん中に立ち、4つの語彙の中から好きな語彙を一つ言う。その生徒は、また空いている椅子に移動する。これを繰り返す。
- ⑦ 上手にできるようになったら、新しい言葉「日本語」を追加する。円の真ん中に立った人が、もし「日本語」と言ったら、椅子に座っている人全員が空いている椅子に移動しなければならない。(注意! 自分の隣の椅子に移動をしてはいけません。「日本語」の時は全員が一齐に動くため、他の人にぶつかる危険なので、生徒に、走ったり友だちを押ししたりしないよう 念を押す)。
- ⑧ 3回真ん中に立った人は、歌を歌ってもらうなどの罰ゲームをしても楽しい。真ん中に立った人の手にシールを貼っておくと、何回真ん中に立ったのかがわかりやすい。

注意事項：先生は生徒の安全に充分注意してこのゲームを行うようにしてください!

ワンポイント・アドバイス:

- ① 先生が生徒に語彙を割り当てる代わりに、語彙の小さい絵カードを生徒にランダムに配ってもよい。
- ② 使用語彙は、名詞以外にも動詞や形容詞などを生徒のレベルに応じて使ってもよい。
- ③ 「生徒の誕生日」「生まれた曜日」「生まれた曜日の色」などでゲームをすることもできる。

「あいうえお手裏剣」

日本語レベル：ひらがなの「あ〜ん」まで言える。

人数: 大勢 1グループ6〜8人

時間: 30分

準備するもの: 50音表、手裏剣(折り紙で作ったもの)

手順:

- ① 50音表を使って、ひらがなの復習をする。「あ〜ん」まで覚えているか、確認しましょう。
- ② 手裏剣を紹介して、やりかたを説明する。
- ③ 1回目は練習する。2回目から勝負する。

ข้อควรระวัง

- ① สมาชิกในกลุ่มสามารถช่วยเพื่อนในกลุ่มของตนที่ยังจำ「あ〜ん」ไม่ค่อยได้
- ② ระวังท่าทางการขว้างดาวกระจาย

ข้อแนะนำ

- ① ให้นักเรียนเล่าเรื่องนินจาที่ตนเองทราบ
- ② สามารถเปลี่ยนจากเกมดาวกระจาย「あいうえお」เป็นเกมดาวกระจายตัวเลข เพื่อให้นักเรียนฝึกจำตัวเลขก็ได้

การทำของเล่นญี่ปุ่น “เคนตะมะะ”

- ระดับภาษาญี่ปุ่น ไม่ต้องมีความรู้ภาษาญี่ปุ่นก็ทำได้
- จำนวนคน ไม่จำกัดจำนวน
- เวลา 30-40 นาที (การทำอุปกรณ์ 10 นาที เล่น 20-30 นาที)
- สิ่งที่ต้องเตรียม แก้วกระดาษ 2 ใบ x จำนวนคนที่เล่น กระดาษหนังสือพิมพ์หรือกระดาษเก่า กรรไกร เทปกาวใสขนาดใหญ่ เชือกหรือด้าย

ขั้นตอน

- ① นำด้ายหรือเชือกมาติดที่ก้นแก้วกระดาษใบหนึ่งด้วยเทปกาวใส
- ② ม้วนหนังสือพิมพ์เป็นก้อนกลมๆ แล้วพันด้วยเทปกาวใสและติดปลายเชือกไว้ด้านหนึ่ง
- ③ นำแก้วกระดาษอีกใบหนึ่งมาประกบกับก้นแก้วกระดาษใบแรกแล้วพันติดกันด้วยเทปกาวใส

วิธีการเล่น

- แบบที่ ① ถือแก้วกระดาษด้วยมือข้างหนึ่ง แล้วใส่ก้อนกระดาษกลมนั้นลงในแก้วกระดาษอีกใบหนึ่ง
- แบบที่ ② ถือแก้วกระดาษด้วยมือข้างหนึ่ง แล้วสลับใส่ก้อนกระดาษกลมนั้นลงในแก้วกระดาษอีกใบหนึ่ง
- แบบที่ ③ ถือแก้วกระดาษด้วยมือข้างหนึ่ง หลังจากที่ยกก้อนกระดาษกลมเป็นวงขนาดใหญ่ให้ลงในแก้ว

หลังจากแนะนำวิธีการเล่นทั้ง 3 แบบแล้ว ให้เวลานักเรียนฝึกซ้อมสักครู่ จากนั้นให้แข่งกันโดยเลือกวิธีการเล่นแบบใดแบบหนึ่ง แข่งกันว่าใครสามารถเอาก้อนกระดาษกลมใส่ลงในแก้วกระดาษได้กี่ครั้ง (คนที่เอาก้อนกระดาษกลมใส่แก้วกระดาษไม่ได้ ให้นำลง) คนที่ยังเล่นจนเหลืออยู่เป็นคนสุดท้ายจะเป็นผู้ชนะ

ข้อแนะนำ

- ① เวลานั้นว่าเล่นได้กี่ครั้งนั้น ให้นักเรียนพูดจำนวนครั้งเป็นภาษาญี่ปุ่น จะได้ฝึกภาษาญี่ปุ่นไปด้วย
- ② ถ้าไม่ใช่แก้วกระดาษ ก็สามารถใช้ขวดพลาสติกแทนได้ การใช้ขวดพลาสติกใบใหญ่กับขวดพลาสติกใบเล็กก็น่าสนุกต่างกัน

「日本のおもちゃを作ろう(けんだま)」

日本語レベル: 日本語がわからなくても可

人数: 何人でも可

時間: 30分~40分(作成10分、あそび20~30分)

準備しておくもの: 紙コップ×2×人数、新聞または古い紙、はさみ、ガムテープ、ひもまたは糸

手順:

- ① 紙コップの裏側にガムテープで糸をとめる。
- ② 新聞紙を丸め、ガムテープで覆って玉にしたものを、糸の先にくっつける。
- ③ もうひとつの紙コップをとりだし、底をくっつけて、できあがり。

遊び方:

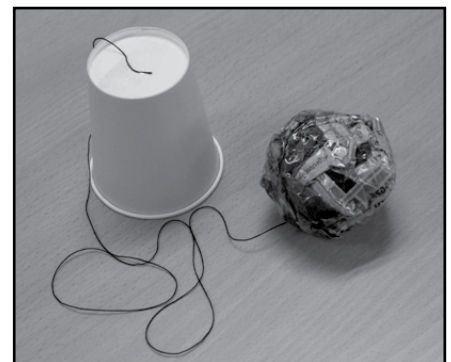
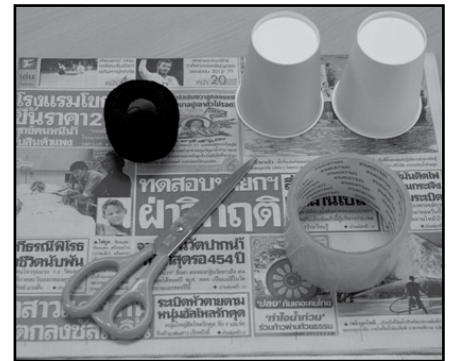
- ① 紙コップを片手で持ち、一つのコップに玉を入れる。
 - ② 紙コップを片手で持ち、二つのコップに交互に入れる。
 - ③ 紙コップを片手で持ち、玉をぐるりと大回転させた後、コップに入れる。
- ※ ①~③ の遊び方をそれぞれ導入した後、少し練習の時間を与える。みんなでいっしょに何回できるか競う。(失敗したらその場に座る) 最後に残った人が勝ち。

ワンポイント・アドバイス:

- ① 何回できたか数えるとき、数字を言う練習ができる
- ② 紙コップではなく、ペットボトルを使って、作ることができる。その際、大きいペットボトルと小さいペットボトルを使って作ると、おもしろい。

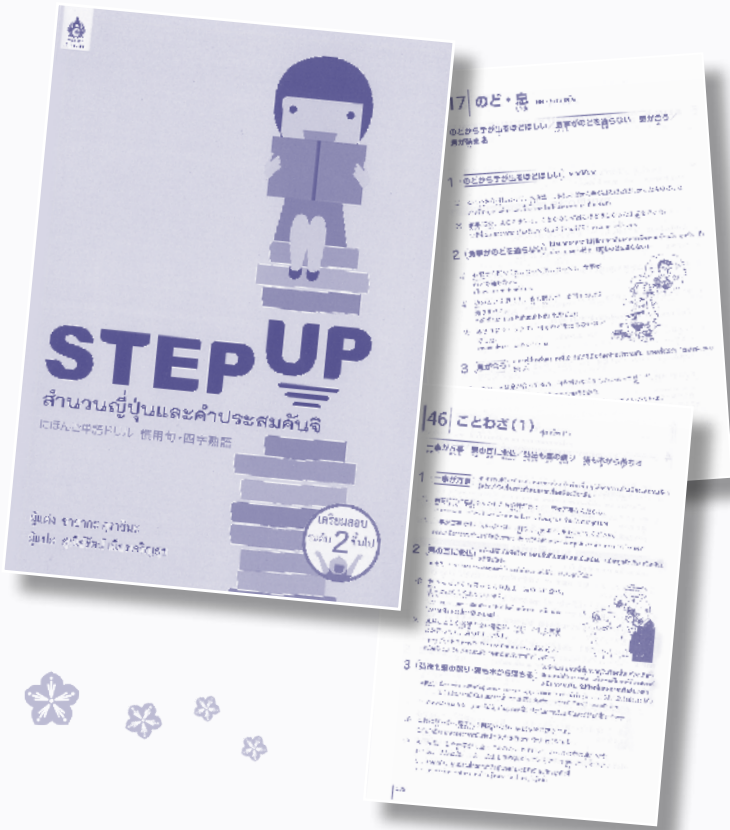
注意事項:

- ① 「あ〜ん」の順番をちゃんと覚えていない生徒がいても、グループの人に助けてもらえばいい。
 - ② 手裏剣を投げるジェスチャーに注意する。
- ## ワンポイント・アドバイス:
- ① 忍者のイメージを生徒に話してもらってもいい。
 - ② 「あいうえお」の代わりに数字を言っていく「数字手裏剣」もできる。

แนะนำสื่อการสอน 教材紹介

ตอนนี้ฉบับนี้ ขอแนะนำตำราชุด “Step up” 2 เล่ม เล่มแรกคือ “Step up ส่วนวนญี่ปุ่นและคำประสมคันจิ” เล่มที่ 2 คือ “Step up คำกริยาญี่ปุ่น” ทั้ง 2 เล่มนี้เหมาะสำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ด้านคำศัพท์ ส่วนวนสุภาสิต คำพังเพยญี่ปุ่นรวมทั้งคำประสมคันจิที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน และใช้อ่านเพื่อเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นในระดับที่สูงขึ้น

“Step up ส่วนวนญี่ปุ่นและคำประสมคันจิ”

แนะนำเกี่ยวกับส่วนวนที่ใช้บ่อยๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งในภาษาญี่ปุ่นมีส่วนวนเกี่ยวกับร่างกาย สัตว์ และของกินใช้อยู่มาก ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะเข้าใจความหมายของส่วนวนนั้นแล้วก็ตาม แต่บางครั้งก็ยังไม่เข้าใจไม่เหมาะสมกับสถานการณ์หรือไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ

เนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 บท 50 ยูนิต บทที่ 1 มี 41 ยูนิต เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ส่วนวนต่างๆ แต่ละยูนิตจะรวบรวมส่วนวนที่ใช้คำประเภทเดียวกัน เช่น ศีรษะ หน้า ตา ความรู้สึก สัตว์ เป็นต้น หนึ่งยูนิตจะมีประมาณ 3-6 ส่วนวน และมีแบบฝึกทดสอบความเข้าใจของตนเองอีกด้วย บทที่ 2 มี 9 ยูนิต เป็นสุภาสิต คำพังเพย มาจากคำประสมของคันจิ 4 ตัว ทั้ง 2 บทมีประโยคตัวอย่าง คำแปลภาษาไทยและมีแบบฝึกหัดเพื่อให้ผู้เรียนทดสอบความเข้าใจของตัวเอง ท้ายเล่มมีดัชนีคำศัพท์ เฉลยแบบฝึกหัด คำแปลแบบฝึกหัด

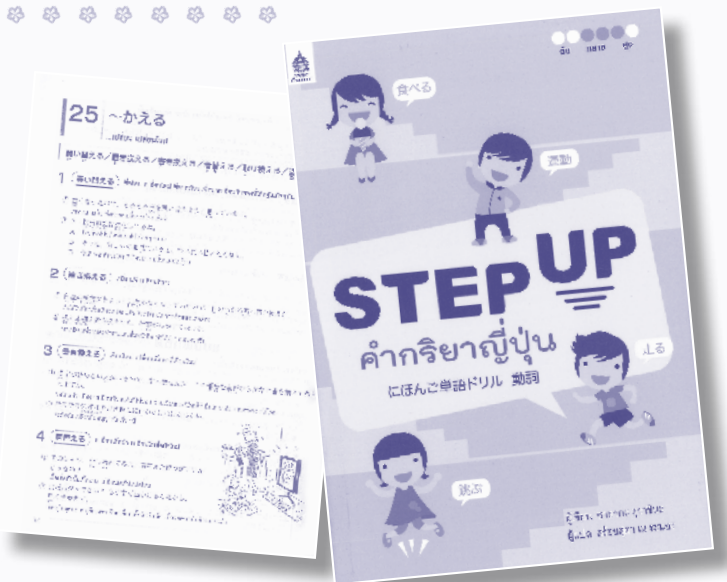
ชื่อหนังสือ “Step up ส่วนวนญี่ปุ่นและคำประสมคันจิ”
ชื่อผู้แต่ง ชายากะ คุราชินะ
ชื่อผู้แปล สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข
ชื่อสำนักพิมพ์ สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
ISBN 978-616-7121-02-4
พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤศจิกายน 2552
ราคาเล่มละ 215 บาท

“Step up คำกริยาญี่ปุ่น”

เมื่อเรียนภาษาญี่ปุ่นได้ระยะหนึ่งแล้ว ผู้เรียนอาจจะเกิดความสับสนในการเลือกใช้คำกริยาได้เนื่องจากความแตกต่างของการใช้คำกริยาในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น คำกริยาบางคำในภาษาไทย เช่น “เปิด” “ปิด” ใช้ได้ทั้งกรรมกริยาและสกรรมกริยา แต่ในภาษาญี่ปุ่นนั้นจะใช้กริยาคนละตัวกัน เช่น เปิดประตูกับประตูเปิด นอกจากนี้กริยาบางคำในภาษาญี่ปุ่นก็ยังใช้ได้ทั้งกรรมกริยาและสกรรมกริยา หรือความแตกต่างในการใช้กริยาประสม เช่น ลืมพูด พลาดดู ในภาษาไทย จะใช้อย่างไรในภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น คำอธิบายในหนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการใช้คำกริยาได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 3 บท 57 ยูนิต บทที่ 1 มี 15 ยูนิต เป็นเรื่องกรรมกริยาและสกรรมกริยา เช่น 建つ・建てる (ตั้งอยู่ สร้างสร้างอาคาร) บทที่ 2 มี 18 ยูนิต อธิบายเรื่องคำกริยาประสม เช่น 言い返す (พูดโต้ตอบ) 聞き返す (ถามซ้ำ) บทที่ 3 มี 21 ยูนิต เป็นเรื่องคำกริยาอื่นๆ ได้แก่ คำกริยาที่มีเสียงอ่านหลากหลาย เช่น 生まれる/生む/生える (มีชีวิต) คำเลียนเสียง คำเลียนท่าทาง เช่น いらつく (หงุดหงิดกระวนกระวายใจ) กริยาที่มีความหมายและวิธีการใช้ต่างๆ เช่น とる จับ ถือ มี ได้รับ แยก รวมทั้งมีคำกริยาช่วย อีก 3 ยูนิต เช่น -てある (ทำ) เรียบร้อยแล้ว ทั้ง 3 บทมีประโยคตัวอย่าง คำแปลภาษาไทย และมีแบบฝึกหัดเพื่อให้ผู้เรียนทดสอบความเข้าใจของตนเอง ท้ายเล่มมีดัชนีคำศัพท์ เฉลยแบบฝึกหัด คำแปลแบบฝึกหัด

อาจารย์ท่านใดที่สนใจหนังสือข้างต้นนี้ สามารถขอยืมได้ที่ห้องสมุดเจแปนฟาว์นเดชัน กรุงเทพฯ

ชื่อหนังสือ “Step up คำกริยาญี่ปุ่น”
ชื่อผู้แต่ง ชายากะ คุราชินะ
ชื่อผู้แปล สร้อยสุดา ณ ระนอง
ชื่อสำนักพิมพ์ สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
ISBN 978-616-7121-18-5
พิมพ์ครั้งที่ 1 ธันวาคม 2553
ราคาเล่มละ 215 บาท